

Bu günlerde “iyi bir doktor olmak” kavramına kafam iyice takıldı. Öğrencilik yıllarımdaki heyecanımın Hipokrat yemini sonrası artması ve idealist asistanlık yıllarım sonrası uzman olarak kırsalda çalışmam, muayenehane açmam, üniversite ve özel sektör tecrübelerim oldu. İyi doktoru tanımlarken kafam karıştı; bazen kızdım, üzülüm ya da utan-dım.

İyi doktor çok para kazanan ya da son model cipe binen doktor mudur? Bu noktada suç doktorların mı, yoksa onları buna iten toplum ve çevrenin mi bile-medim. Sonra dedim ki, hastası çok olan iyi doktor olmalıdır. Bir de bizim patrona sordum. Ona göre, muayene yaptığı her hastadan eko, efor ve Holter test-leri ya da koroner anjiyografi isteyen doktor en iyiydi. Başka bir deyişle, günlük uygulamada bilimsellik, hasta, doğru tanı ve tedavi, ücret-yararlı yaklaşım, düşük komplikasyon oranları ve üstün başarı ayrı konulardı ve sadece doktorları ilgilendiriyordu.

Hastalıklardan korunma ve önleyici tedaviye önem veren ve insanları hasta olmadan tedavi eden doktorların da iyi doktorlar listesinde çok özel bir yeri olmalı. Bu kadar hastalık sonrası tedavi uygulamaları içinde birincil tedaviyi hatırlamak övgüye layık bir davranıştır.

Sonra üniversite ya da eğitim hastanelerindeki öğrenci ve uzman doktor yetiştiren hocalarım aklı-ma geldi. Üniversite ve eğitim hastanelerinde aldığı düşük ücrete aldırılmadan çalışmaya devam eden saygıdeğer hocalarım iyi doktorlardı. Geçimini sağ-layamadığından, yarım gün dışarıda çalışmaları fazla görülen hocalarım da iyi doktorlardı. Kendisinden 30 kat fazla maaş alan arkadaşlarına aldırılmadan, büyük bir inanç ve özveri ile kıt kanaat geçinen hocalarım ise birer kahramandı.

Ülkenin en ücra noktalarında doktorun olmadığı ya da kıt olduğu yerlerde mucizeler yaratan mes-

lektaşlarım da en iyi doktorlar listesinin en üstünde olmalılar. Gece uyurken cep telefonu başında tetikte olan kırsaldaki az sayıdaki uzman doktorları da ihmal etmemeli. Etrafındaki halkı basit bir şekilde tatmin etmek varken mevcut verimlilik ve başarısını artırmaya çalışan doktorlar iyi doktor olmalı. Başarıya sadece kendi çabası ile ulaşamayacağını bilen, ekip, ekipman ve hastanesini eğiten ya da geliştiren mes-lektaşlarımın da listede özel yerleri olmalı.

Dönüp kendime bakıyorum ve “iyi bir doktor deęi-
lim” diyebiliyorum. Kırşehir’e 2004 yılında gelen üç kardiyologun ilki bendim. İki yıla yakın çalıştıktan sonra akademisyen olmak ve girişimsel kardiyoloji alanında kendimi geliştirme coşkusuyla oradan ayrıldım. Benden sonra kalan iki arkadaşımın biri tayin oldu, diğeri “tam gün yasası” nedeniyle beklemeden hastaneden istifa etti. Kırşehir’i her şeye rağmen kardiyologsuz bırakmayanlar iyi doktor olabilirlerdi. O yüzden biz iyi doktor değiliz. Kırşehir’de yurtdışı ve yurtiçi dergilerde yayın yaparken, bana arkadaş-larımın söylediği “üniversiteden doçentlik sınavına girmezsen ya da senin hocan bizzat kulis yapmazsa doçent olamazsın” telkinlerine boyun eğdiğim için iyi doktor değilim. Üstelik gittiğim yerde Kırşehir’deki imkanları arar olmuşken.

Öğrencilik ve asistanlık yıllarımda sokakta yaşa-
yan çocukların gönüllü hekimliğini yaptığım, üç yılı çok aktif beş yıl beni kurtarabilir mi? Nasıl iyi doktor olunur? İyi doktor olmak sadece kişiye bağlı mıdır? Hasta bilinci, toplumun sosyoekonomik düzeyi, sağ-lık sisteminin işleyişi ya da alışlagelmiş akademik sürecin bu bağlamda önemi yok mu? Güzel bir örnek vermek istiyorum. Her istenen koroner anjiyografinin ödendiği dönemde çok iyi olan ve el üstünde tutulan bir doktor, sağlık sisteminin küçük bir hamlesi ile (eko ya da efor yapmadan yapılan işlemleri ödeme-mek gibi) gözden düşebildi. Az komplikasyon, uygun endikasyon ve tedavi yapan hekimler ön plana çıktı. Tek hamlede sistem bunu düzeltebildi. Ancak, siste-min denetimi esnek, sürekli ve tutarlı olmadığından bu defa girişimsel olmayan tanısal yöntemlerin gerek-siz aşırı kullanımını yönünde telkinler arttı.

Özel hastane sahipleri kuyumcu ya da kasap olun-ca ve hastane sahibi olmanın ötesinde hastane işleyi-şine müdahalelerine izin verilince, eğitimi yeterli ve uygun olmayan bu kişiler sağlık sisteminde önemli birer aktör olmaya başladı. Üzülerek belirtmek gere-

kir ki bu kişiler hasta ve doktorları yönlendirebiliyorlar. Bunun sonucu olarak üniversitelerimiz ağırlarken, sistemden kolay ve gereksiz yere fazla para çekiliyor ve haksız rekabete çanak tutuluyor. Daha olmadı hastadan haksız yere para istenebiliyor ya da zorla alınıyor. Bu noktada sağlık sisteminin iyi doktor olmak açısından ne kadar yapıcı rol üstlenebileceği görülüyor. Öncelikle doktorların ücretlerinin iyileştirilmesi, garanti altına alınması ve patronların denetiminden çıkarılması gerekiyor. Devletin özel sektöre ücretleri biraz düşürün telkinlerinin olduğunu duyunca sinirden ağlamak geliyor.

Biz iyi doktor kavramına yeniden dönelim. İyi doktorlar akademik kariyer uğruna özel ya da kamu üniversitelerinde kıt imkan ve düşük ücretle çaba sarf edenler olmalı. Dışarıda çok para kazanmak varken üniversitede kalan ve doçent olunca kaybettiği paraları fazlasıyla kazanacağını düşünmeyenlere listede özel yer ayırmalı. Özel üniversiteler, uzman, doçent ya da profesör olan meslektaşlarımın belli bir süreç tamamlandıktan sonra piyasaya açılacaklarını ve çok para kazanacaklarını düşünüyor. Bu nedenle, düşük ücret politikası güdüyorlar ve öğretim üyesi kadroları devamlı değişiyor. Meslektaşlarımın bu zorunluluktan kurtulması ve adaletli bir ücret almaları gerekiyor.

Burada yiğidin hakkını vermek gerekiyor. Ben Kırşehir’de ve özel bir üniversitede bulamadığım bazı imkanları şu an bazı yönlerini eleştirdiğim bir özel hastanede buldum. Dr. Siyami Ersek Hastanesi’nde kazandığım becerilerimi burada gösterdim ve geliştirebildim. İnaniyorum ki, birçok üniversitede beş yılda edinmeyeceğim bir deneyime burada ulaştım. Nüfusu kalabalık, fakir ve ihmal edilmiş bir yerde çok hayat

kurtardım. Bu noktada, asistanlara ya da uzmanlara fırsat vermeyen eğitim hastaneleri ve üniversiteleri eleştiriyorum. Bu özel hastaneler olmasaydı birçok girişimsel kardiyolog iyi şekilde yetişip şehirlerin değişik noktalarına dağılmayacaktı ve merkezi yerlere ulaşmaya çalışan pek çok insan yollarda ölecekti.

Kardiyologsuz kalan Kırşehir gözümün önüne geliyor. Kim bilir bu yüzden kaç insan öldü? Niye muayenehane düşmanı olduk ve tam gün diye tutturduk? Bırakalım doktorları. Onlar rahat çalışsınlar, ekonomik ve gelecek kaygıları olmasın. Bir gece evinden kalkıp hastaneye gelse ve bir hayat kurtarsa her şeye değer. Oralarda fazla kardiyolog yok. Kaçırmayalım bu değerli insanları. Ben gece gündüz Kırşehir’de koşturdum ama orada aldığım doktorluk tadını hiçbir yerde almadım. Oraların bize ihtiyacı çok fazladır.

İyi doktor nedir diye sorduğumda bir cevap bulamıyorum. Bildiğim tek şey benim iyi bir doktor olmadığım. Üniversiteleri sıkıştıran ve özel sektörü pompalayan siyasete, akademisyenlik için üniversitelerde ve üniversite dışında iyi fırsatlar yaratılmamasına kızıyor; patronumun para kazanma hırsını yeterince dengeleyemediğim için üzülüyor ve bazen utanıyorum. Ancak, şunu da biliyor ve inaniyorum ki iyi doktoru toplum ve sistem yaratır. Halkımızın bilinçli olması, toplumda ekonomik gelişmeler, doktorların ekonomik kaygısının kaybolması; sağlık sisteminin standardizasyonu ve iyi denetimi, haksız rekabetin önlenmesi, sağlıkta ve eğitimde eşitlik sağlanması “iyi doktor” kavramına katkıda bulunacaktır. Bu sayede sağlık sistemi de dengeli gelişecek ve verimli işleyecektir.